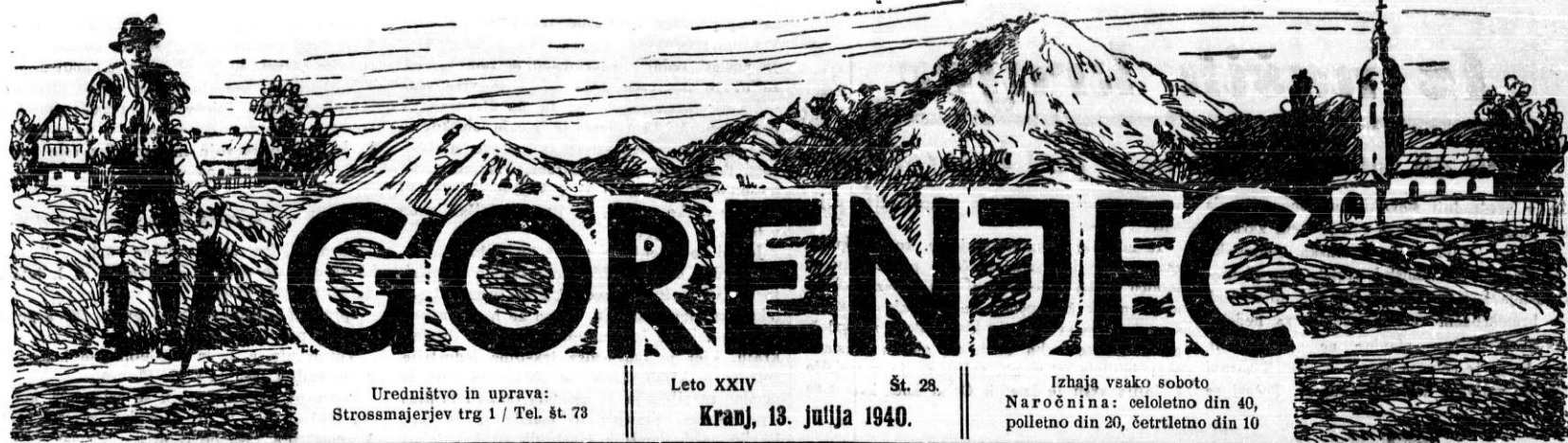

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV

Št. 28.

Kranj, 13. julija 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrtletno din 10

Oaza miru

Ceravno je v vojnih časih prerokovati mir nehalježno, rizično in težko opravilo, se vendar naši vodilni državniki in ministri, pa tudi tuji državniki niso zmotili, ko so napovedovali, da bo Balkan in njegovim državam v tem vojnem vrtilcu, ki je zaviral nad evropsko celino in v vseh teh navzkrižnih peripetijah evropskih držav, ki izhajajo iz gospodarskih, iz ideoloških in strateških ozirov — ohranjen mir in nemoten razvoj državnega življenja.

Ali izhaja ta mir na Balkanu iz dejstva, da se balkanske države niso dale preveč zaplesti ne v ta, ne v oni blok, da so čuvale svojo proglašeno nevtralnost, da so bile v gospodarskih stikih z obema strankama, ali se je veselilam pri njihovem spopadu zdelo potrebno, da se iz kakršnih koli razlogov nevtralizira določena cona v Evropi, ali se jim je začelo »varno zaneti požar« v tem sektorju evropske zemlje, ali pa se radi križajočih vplivov in načrtov vesile niso mogle zediniti, kako naj se Balkan razparcelirajo, čeprav so vse hkrati hitele s trditvami, da spada ta prostor v njihovo interesno sfero, kjer nihče drugi nima in ne sme imeti nobenih postulatov.

Ta mir niso mogle niti porušiti teritorialne izpremembe, ki so se že, ali ki se bodo še izvršile na balkanskem ozemlju, kot zatrjujejo prizadete vesile, katere ta mir ljubosumno čuvajo. Če smo pri vsakršnem drugem odstopu ozemlja doživeli proteste ali vsaj glasno debato po vsem svetu, se je zasedba Besarabije in Bukovine izvršila na tako diskreten način, kot da gre za navadno trgovsko pogodbo in ne za ultimatum, ki bi v drugih okoliščinah povzročil vojno ali vsaj napeto stanje med dvema državama. Intervenciji vesilci pa je treba pripisati dejstvo, da madžarske in bolgarske želje niso bile uresničene istočasno s ruskimi revindikacijskimi načrti in diktatom. Možnost odstopa dela Transilvanije Madžarski in Dobruži Bolgariji se sicer še ni prav nič zmanjšala, nasprotno se je po berlinskih posvetih znatno približala vsaj delni uresničitvi, ki pa bo, kar je glavno, izvedena mirnim potom. Tako bodo na evropski zemljevidu poleg ostalih teritorialnih izprememb nastale nove, in uresničujo se napovedi državnikov oziroma — Berlin iz prejšnjih let, da se mora izvesti revizija stanja, kakršno so ustvarile mirovne pogodbe po zadnji svetovni vojni. Ta revizija je sedaj na pohodu in se izvaja mirnim potom, če prizadete države klonejo brez odpora ali pa s silo, če se postavijo po robu.

V časopisju osovinskih držav se zadnje dni s posebnim poudarkom omenja zelo pogosto »jugovzhod«. Ali naj to pomeni, da se bodo teritorialne izpremembe tudi na Balkanu pričele izvajati, da bo v tej »oazi miru« kljub temu nastal popolnoma nov položaj, samo s to razliko, da bo ustvarjen mirnim potom in ne s silo ter vojno. Kdo more dognati, kakšno vlogo bo še igral Balkan v velkem načrtu držav, ki danes preurejajo lice Evrope oziroma to preurejanje napovedujejo. Kdo more uganiti, kakšne naloge še čakajo Balkan po končnem obračunu v boju treh velesil, odkar je Francija zapustila vojaško in politično pozornico.

V zvezi z zadnjimi napovedmi izprememb na Balkanu se je prav posebno krepko poudarjalo z gotove strani, da se vsi ti načrti izvajajo sporazumno in v skladu s Nemčije, Italije in Rusije. Če pa pogledamo razvoj in pota ruske politike zadnjih mesecev, moramo ugotoviti, da se ta zelo ekspanzivna ruska politika, — katere označujejo tudi za imperialistično — zelo malo ozira na mnenje svojih navideznih zaveznikov, marveč da hodi povsem svoja lastna, čisto določeno, sistematično in z železno energijo preračunana pota, izhajena deloma že po predvojni carski politiki. Ta politika si gradi obrambni jez od Baltika do Sredozemskega morja, ker računa z vsemi možnimi in nemogućimi slučajji, ko se današnji zaveznik na svojem pohodu lahko spreobrne v najhujšega sovražnika.

Že jeseni, čim je Rusija odkrila svoje karte

Kako naj se učinkovito pobija draginja

V našem listu smo že ponovno poudarili, kako se je pri nas razpasla draginja, kako se cene premnogokrat tudi neupravičeno dvigajo. Draginja je sicer res navadno spremljevalka vojne, toda pri nas draginje in zvišanih cen ne za živila, ne za drugo blago ne bi bilo treba, če bi država z močno roko posegla vmes in cene regulirala. Nekaterih vrst blaga pa sploh ni mogoče dobiti. Tako je zadnje čase zmanjkalo jedilnega olja, če pa se ga dobi, prekaša cena znesek din 20.—. Drugače pa je to urejeno v banovini Hrvaški, kjer je olja dovolj po ceni din 15.—. Zakaj taka razlika na enem in istem teritoriju. Kaj delajo naši odbori za pobijanje draginje. Zadnji čas se celo raznašajo vesti, da ne bo mogoče dobiti sladkorja.

Da se je podražil kruh, da je cena mesa močno poskočila, pa še raznim živilskim vrstam, to že zdavnaj skušamo. Plače delavstva in drž. kot privatnega nameščenstva pa se zato prav nič ne povišajo. Ves ta postopek gotovo ni v korist države, oziroma ne dviga morale, duha in pripravljenosti za žrtve v blagor skupnosti, če bodo kdaj te žrtve potrebne.

Kako neupravičeno so čestokrat zvišane tudi cene manufakturnemu blagu, ko imajo tovarnarji kot trgovci še polna skladišča blaga izdelanega iz surovih kupljenih še pred sedanjo vojno, nam kaže naslednji primer, katerega beremo v »Slov. delavcu«:

Profesor Radomir Andrić iz Prizrena je naznanil veletrgovca Alfreda Finzija radi previsokih cen v manufakturni trgovini. Andrić je veletrgovčev potnik ponudil blago po din 333.— meter. Ko je Andrić blago prejel, je ugotovil, da ni dobro. Strokovnjaki so ugotovili, da je cena previsoka. Na sodni razpravi je Alfred Finzi izjavil, da je blago nabavil iz tovarne po din 120.— meter, do cene din 333.— pa je prišel na podlagi upravičene kalkulacije. Trdil je, da znaša carina 50% nabavne cene, navajal je režijske stroške, ki so končno privedli do prodajne cene, ki znaša trikratno nabavno ceno.

Društvo prijateljev Golnika

Pretekli teden je naše društvo v prostorih zdravilišča imelo svoj prvi redni letni občni zbor, katerega so se udeležili vsi bolniki in številni okoličani, ki so vsi člani našega društva. V teku običajnega dnevnega reda je predsednik dr. Robert Neubauer podal izčrpano poročilo o delovanju društva tekom prvega leta njegovega obstoja. To delovanje se je moralo omejiti v prvi vrsti na radi velikega obsega društva zelo težavno organizacijo. Vendar se je po posrečilo pridobiti veliko število članov iz vseh delov naše države. Celok 10 ustanovnih članov, ki so prispevali vsak po 2000.—

in načrte in se je pokazala cena, ... potem ko je zasedla dogovorjeni del Poljske, potem ko je pričela graditi svoja vojaška oporišča na Baltiku in še bolj vidno pa po finski vojni se je približeval trenutek, katerega so poznali političnih prilik tudi napovedovali, da bo namreč Rusija slejkoprej začela z nastopom na teritoriju v območju Balkana. Njeni simpatizerji so celo izražali bojazen, da ne bi bil nastop in utrditev gotovih postojank prepozen. Ta bojazen je sedaj odveč. Saj nam poročila celo govore o zbiranju tako velikega kontingenta čet in vojnega materiala, da je bil samo v svrhu zasedbe Besarabije in Bukovine gotovo prevelik, ampak služi drugim namenom.

Če se je še pred nekaj meseci govorilo in celo grozilo, da bo Rusiji zadržan dostop na Balkan, pa vidimo danes, da tega odpora ni nikjer, bodisi da je to res posledica medsebojnega dogovora in razdelitve interesnih sfer, bodisi da je to umik iz strahu pred zapletljaj. Dejstvo je sicer res, da je danes Balkan gospodar. In s tem logično tudi politično v službi

Končno je ugotavljal, da znaša njegov dobiček samo 24,5%, kar je po zakonu dovoljeno. Izvedenci so pobijali izvajanja Finzija in izračunali, da sme prodajna cena tega blaga biti samo 60% višja kakor nabavna cena. V tem je vračunan dobiček in vsi režijski stroški. Sodišče je Alfreda Finzija obsodilo na dva mesca zapora in din 30.000.— denarne kazni ter na plačilo sodnih stroškov. Državni tožilec se s sodbo ni zadovoljil, in je zahteval 6 mesecev zapora in 50.000.— denarne globe v smislu uredbe o pobijanju draginje.

Ko bi bilo več pobijanja draginje po tem poslednjem vzoru in manj praznega zabavljanja v besedah, bi bilo to pobijanje vsekakor bolj učinkovito. Prav tako nam kaže ta primer, kako zakon lahko služi v korist javnosti, če se ga v resnici izvaja, in pravično ter strogo izvaja.

Zato se upravičeno z začudenjem vprašujemo, ali pri nas res ni nobenega primera veriženja, saj še nismo slišali, da bi sodišče obravnavalo kak tak podoben primer. Ali pa smo vsi premalo pozorni, tako konzumenti, ki plačamo vsako ceno, ki se nam diktira in pa odbor za pobijanje draginje, kateremu niso znani nobeni primeri veriženja in izkoriščevanja.

Trgovci na veliko in na drobno ne smejo prodajati življenjskih potrebščin po višjih cenah kot so jih prodajali dne 14. februarja 1940. Samo z oblastnim privolenjem za posamezne predmete smejo te prodajati dražje. Vsi uvozniki, trgovci na debelo in predelovalci se v primeru kršitve kaznujejo z zaporom do 6 mesecev in denarno kaznijo do 50.000.— din. trgovci na drobno pa z zaporom do 3 mesecev in denarno kaznijo do 5.000.— din. Prijave radi samovoljnih povišanj cen je treba poslati okrajnemu načelstvu.

Odbor za pobijanje draginje pa bo seveda svoje delo lažje vršil, če ga bomo podpirali s tem, da bomo vsak slučaj svojevoljnega dvigovanja cen brez bledhodnega dovoljenja nadrejene banovinske oblasti takoj prijavili.

Poravnajte naročnino!

Današnji nakladi »Gorenjca« smo prilicili položnice, na kar opozarjamo naše cenj. naročnike in jih prosimo, da poravnajo naročnino za drugo polletje, nekateri pa so še v zaostanku za I. polovico leta.

društvo, ki ima samo ta namen, da lajša gorje, ki ga prizadene tolikim tisočem jetika.

Izvoljen je bil odbor s predsednikom dr. R. Neubauerjem na čelu. V odboru so zastopani vsi važnejši kraji naše države. Svoj dosedanj uspeh je društvo doseglo v glavnem s pomočjo poverjenikov po vseh večjih mestih Jugoslavije. Ob priliki občnega zbora apeliramo zopet na našo javnost: podpirajte naše društvo, podpirajte uboge jetične bolnike, pomagajte z dejavno ljubeznijo, da bi se to zlo kmalu zatrla. Pristopajte kot člani, pomagajte nam kot poverjeniki!

Pred koncem skupščine jo je počastil g. ban dr. Marko Natlačen, visoki pokrovitelj protituberkuloznega pokreta v Sloveniji. G. ban se je takrat mudil na Golniku, da bi si ogledal, kako napreduje gradbeno delo pri železniškem odseku. S svojo navzočnostjo na skupščini je g. ban ponovno pokazal svoje globoko razumevanje za vsa vprašanja protituberkuloznega pokreta.

N — —

Visoki dobički - majhne plače

Pod tem naslovom piše »Slovenski delavec« glasilo Zveze združenih delavcev v svoji zadnji številki sledeče:

Splošno je znano, kako je delavstvo v kranjski tekstilni industriji slabo plačano. Tisti, ki imajo preskrbo doma, z njo že nekako shajajo, a tisti, ki žive samo od svojih plač, so veliki reveži. Pomanjkanje je bilo že pred sedanjo vojno in pred porazom draginje, še večje je ob rastoči draginji, čeprav je Zveza tekstilnih industrialcev že parkrat povišala delavstvu plače. Razumeli bi nizke plače, če bi bila podjetja v težkem finančnem stanju in če bi bili njihovi dohodki majhni. Toda tekstilna industrija na splošno dela z visokimi dobički in bi morala zaposleno delavstvo zato drugače plačati kakor ga plačuje.

Te dni smo brali v dnevnem časopisju poročilo o bilanci »Jugočeške« v Kranju. Kosmatič dobiček tega podjetja, ki je v prejšnjem letu znašal 26,8 milijonov, je v zadnjem tekočem letu dosegel višino 30,9 milijonov. Čisti dobiček podjetja se je dvignil na 9,6 milijonov dinarjev, dočim je predzadnje leto 2,13 milijona in predpredzadnje leto 1,94 milijona dinarjev. Ta lepi povešek priznanega čistega dobička bi po vsej pravici v eni ali drugi obliki moral vsaj delno nazaj med delavstvo, ki je s svojim delom na rasti dobička soudeleženo.

Opozorilo!

Ze dalj časa se širijo v Stražišču in okolici lažnjave vesti, da sta senator Brodar in g. svetnik Šarc intervenirala pri vojaških oblasteh, da so se vojaki, ki so bili nastanjeni v vasi Stražišče, morali iz vasi preseliti v gozdove.

Ker je to neresnica in iz gotovih političnih razlogov forsirana laž, prosim vse one, ki so resnični ljubni, naj javijo nemudoma vse tiste ljudi, ki to laž širijo, ali celo trdijo, da bodo pred sodiščem dokazali svoje trditve.

Brodar Ivan, senator.

Iz naših krajev

Ob 40 letnici Češke koč pod Grintovcem

Ze v predzadnji številki smo opozorili, da letos poteka 40 let, ko so bratje Čehi zgradili v času, ko je bila naša slovenska alpinistika še v povojih, v Kamniških Alpah lepo planinko postojanko — Češko koč. Naš mladi rod, ki v brezskrbnem veselju nedeljo za nedeljo obiskuje naše lepe planine, ne pomni tistih časov, ko se je celo po gorah — v božji naravi — čutilo vpliv in delovanje tujcev. Počasi se

vansko bratstvo ni fraza, ampak živo dejanje.

Te misli in spomine obujamo, ko v sedanjih razburkanih in sovražnih časih praznujemo 40 letnico Češke koč, kar ni samo prazna obletnica, ampak živ spomin na preteklo dobo našega boja za svobodo in klicar sloge za bodočnost. Ker se kaka uradna, glasna proslava tega jubileja ni mogla vršiti, se je v nedeljo 7. julija vršil le izlet h Češki koči, kamor so

je pod vplivom naših zavednih planincev začela vznemljati in buditi tudi slovenska alpinistika, ustanovilo se je „Slovensko planinsko društvo“, graditi so se pričele ena za drugo slovenske koč in zavetišča. Zato nam je v tistih časih bila pomoč bratov Čehov, ki so v naših Alpah postavili tako lep in ponosen dom, materialno in dejansko res dobrodošla in dokaz slovske vzajemnosti. Pokazalo se je, da slo-

pohiteli ljubljanci v dveh avtobusih in iz Kranja prav tako več planincev, med njimi precej Čehov iz „Jugobruna“, ki so se že l. 1950 tudi v velškem številu udeležili proslave 30 letnice koč. Tudi ta tihi in skromni izlet naših planincev in bratov Čehov je dosegel svoj namen, da smo se spomnili važne in nepozabne obletnice iz naših skupnih bojev za pravico in svobodo.

Delo in uspeh tekstilne šole v Kranju

Naša tekstilna šola, ki je po izselitvi puškarke šole edina strokovna šola v Kranju, je tudi preteklo šolsko leto uspešno završila, kar razvidimo iz letnega poročila. V poglavju: „Zgodovina in organizacija šole“ beremo zanimivo poročilo o nameravani graditvi novega šolskega poslopja ter potrebnih delavnic in laboratorijev, kjer se bo mogla šola preurediti v štiriletno srednjo-tehnično tekstilno šolo s tekstilnim in kemijskim oddelkom. Temu poročilu je priložena tudi slika, oziroma načrt bodoče nove šole in bomo o tem načrtu poročali prihodnjič.

Učni načrt vsebuje v I. letniku 20 predmetov tedensko 44 ur, v II. letniku pa 18 predmetov, bilo nabene izpremembe. Na šoli sta delovala Podmladka Rdečega križa in Jadranske stra-

že ter podružnica F. S. šolski in prometni sklad. Izplačale so se tudi razne podpore. Številne so tudi bile ekskurzije v razne tekstilne tovarne.

V prvem letniku so 4 učenci in učenke izdelali z odličnim uspehom, 14 s prav dobrim, 16 pa z dobrim uspehom; 2 učenca imata popravni izpit, 3 so pa med letom izstopili. Drugi letnik je izdelalo 20 učenec in učenka in sicer 1 odlično, 5 prav dobro, 14 pa dobro; 21 učenec in učenka je bilo pripuščenih k završnemu izpitu, ki se je vršil pismeni od 13. do 15. junija, ustmeni pa od 17. do 19. junija. Dva učenca sta izdelala z odličnim, 9 s prav dobrim, 8 z dobrim uspehom; 2 imata popravni izpit v jeseni. Imena absolventov smo objavili že v predzadnji številki.

Omenimo naj še večerne tečaje, ki se vrše

za izpopolnitev izobrazbe tekstilnih delavcev v njihovi stroki, za pripravnike, ki nameravajo postati redni učenci tekstilne šole in tudi za druge interese. Ti tečaji se vrše vsak delavni: razen sobote od 19. do 21. ure. V preteklem šolskem letu je tečaje obiskovalo 61 fantov in deklet. Tečaji iz ročnega in strojnega tkalstva so pa namenjeni predvsem nezaposlenim delavcem, ki si v šolskih delavnicah pridobije toliko znanja, da jim je olajšan vstop v tekstilna podjetja.

Jeseni bo poteklo že 10 let, ko je bila v zvezi z vedno bolj naraščajočo tekstilno industrijo v Kranju in v Sloveniji sploh ustanovljena tekstilna šola v Kranju. Če se ne bi Kranjčani podvzivali, bi se šola naselila v kakem drugem kraju, kjer je tudi sedež tekstilne industrije. Šola se je kljub skromnim razmeram hitro in ugodno razvijala in je izkazala vsako leto prav lepe uspehe. Vzgojila in izučila je že lepo število naših domačih tekstilnih strokovnjakov

in mojstrov. Naš ban g. dr. Natlačen je šoli vedno rad pomagal in je še kot komisar ljubljanske oblasti podpiral njeno ustanovitev.

Mi bi želeli samo to, da bi se ob 10 letnici obstoja tekstilne šole v Kranju našla potrebna sredstva, s katerimi bi se zgradilo novo poslopje, ki bi bilo razvoju in napredku šole v korist, mestu Kranju pa v ponos.

Spored ob pričetku šolskega leta 1940/41.

Ravnateljstvo drž. tekstilne šole v Kranju bo sprejemalo prijave kandidatov za I. letnik do 24. avgusta 1940.

Sprejemni izpiti se bodo pričeli 26. avgusta 1940 ob polj 9. uri.

Vpisovanje v I. in II. letnik se bo vršilo 2. septembra 1940 od 8. do 12. ure.

Popravni, razredni izpiti se pričnejo 28. avgusta 1940 ob polj 9. uri dopoldne, završni izpiti 3. septembra 1940 ob 7. uri.

Sprejem novomašnikov v Škofji Loki

Kako zelo spoštuje naše slovensko ljudstvo svoje duhovnike, se je pokazalo zlasti v nedeljo ob polj 1 uri popoldne, ko je Škofja Loka sprejemala 7 novomašnikov kapucinov. Za to slovesno priliko so fantje in dekleta prav lepo z zelenjem, vencem in slavaloki okrasili kapucinske cerkev. Velika množica ljudi se je zbrala pred njo. Ljudstvo je nestrno pričakovalo prihoda sedmerih poklicanih, ko so zadonel zvonovi kot prvi pozdrav iz vseh cerkva in slovesno oznanili ljudstvu, da pri-

hajajo. Pred cerkvijo se je po prihodu razvil prav lep in prirčen sprejem. Nato pa so novomašniki, duhovščina in ljudstvo odšli v hišo božjo, da se zahvalijo Vsemogočnemu, ki jim je dal dočakati ta srečni dan. Ob polj treh so imeli novomašniki pete litanije v farni cerkvi, potem pa so ljudstvo podelili svoj prvomašniški blagoslov. Svojo prvo sv. mašo bo imel vsak od gospodov v svoji domači cerkvi. V teži redovniški službi jim želimo čim obilnejšega božjega blagoslova.

Jubilej 70 letnice

V krogu svojih ljubljenih sinov, hčera, vnukov in vnukinj je v nedeljo 7. julija obhajala častitljivi jubilej 70 letnice naša zvesta čitateljica in naročnica gospa Marija Vidmarjeva, gostilničarka iz Trbovelj, ki je pri svojem sinu Srečku Vidmarju v Kranju našla svoj drugi dom, kjer se vsa čila in zdrava preživlja jesen svojega življenja.

Vse svoje življenje skromna, obenem pa marljiva in podjetna se je posvetila delu in molitvi ter vzgoji svojih otrok, ki so danes vsi dobro preskrbljeni. Najstarejši sin Rudolf je lastnik tovarne v Črnučah pri Ljubljani, Srečko je lastnik po vsej Gorenjski poznane veletrgovine Logar & Kalan v Kranju, najmlajši

sin Jože je pa trgovec v Trzinu.

Se danes jubilarica rada pomaga pri gospodinjstvu, rada čita časopise, kljub sv. starosti pa je še vedno zelo vedra in vese. Ob njenem jubileju 70 letnice ji prav prirčno čestitamo tudi mi z željo, naj bi jo ljubi Bog še dolgo vrsto let ohranil v krogu njene rodbine.

Echar. križ v Šk. Loki prestavljen

Precej jeze je vzdignila med našim katoliškim ljudstvom novica, da je Obrtno društvo, v katerem so ostali sedaj res sami čistokrvni JNSarji, ker je večina naših obrtnikov odstopila, štirje pa so bili izključeni, zahtevalo od župnega urada, naj čimprej odstrani Eucharistični križ. Parcela, na kateri stoji ta križ, je bila do pred kratkim last urušinskega samostana, ki pa jo je odprodal Obrtnemu društvu. Gospodom v odboru tega društva, pa se eucharistični križ gotovo ni zdel več dovolj moderno in sodobno znamenje, ker zahtevajo odstranitev. Gotovo bi rajši videli na tem mestu kako izmed modernih znamenj.

Zupni urad je pa kljub vsemu upošteval prošnjo gospodov iz Obrtnega društva in je sklical prejšnjo nedeljo popoldne sestanek na licu mesta. Po krajšem predzgodu so se moške zedinili in sklenili, da se križ slovesno prenese na Hribec. Eucharistični križ bo tako dobil dostojno mesto, gospodje pa naj postavijo na zemljišču znamenje svojim idealom.

Ivan Oman:

SIROTA MARTA

(Dalje)

„Kako daleč si danes od mene, ti zvesta, pa sedajle tako samotna. — A tam na drugi strani, za onim hrastovim gozdičem, se dviga gosposka hiša, zelo visoka in pravijo, da je lepa. Pozdravljena in stokrat zahvaljena za malo sreče, ki mi jo boš dala; za vse dni, ki jim boš veselje vlila.“

Smelo je stopila z bolno nogo naprej in začela je sprico bolečine v nogi in lice se ji je grenilo kljub oni bojačo misli. Pošteno se je zopet oprla na palico, da bi je noga ne začela boleti.

Tedaj je udarilo v zvoniku sv. Jerneja deset. Ozrla se je kvišku in kazala sta blestela v soncu kot dva cekina, vdelana tam gori za lep pozdrav. Pokrivala se je Marta in pohitela dalje.

Še dosti ceste je ležalo pred njo. O, po taki beli cesti bi hodila dolgo, dolgo. Saj cilj je tako lep in prav kmalu se bo zasmajal v daljavi. Po košenih bi šla kot romarji okrog oltarja na božjih poteh za prošnjo in tolažbo, samo da bi dosegla ono, v daljavi se smeječe.

Marta se je tako bližala hrastovemu gozdiču in kar vroče ji je postajalo od napa. Palica je bila težka in noga ji je zastajala. Šop zlatih las se ji je vsul preko čela in se prilpil na potu. Kaj malo ji je bilo vse to neprijetno stanje mar.

„Sprva gre težko. Ko bom večkrat šla, se bom utrdila.“ Bodrila je samo sebe, dokler ni prišla pod hraste. Ze se je svetila ona gosposka hiša skozi drevje. Pozdravljala jo je Marta in veliko sreče je pričakovala tam doli. Le malo je sedla v senco, da si nogo odpočije. A nj dolgo zdržala. Le dalje, dalje jo je gnalo. Popotni, ki je želel sreče, hiti, da se bo napil čiste studenčnice le zanj potočene.

Kdo bi se čudil in mu zameril, žega ga žene. Gnala je tudi Marta, ki se je prvič v življenju botila za njo in hitela k njej.

Ko je prišla že čisto blizu, ji je postalo tesno. Skrivnostno vodlo so gledala odprta okna na Marto, ki je šepala po cesti. Kot odprte oči mrtveca so bila, ki zro strašno resno, brez ljubezni in življenja nekam ven iz prostora. Potem je še pes zalajal tam nekje za zidom, kar je povečalo tesnobo v njej. Skrivnosten dom z dvema cipresama pri vходу jo je pozdravil resnobno in mrko.

Nekje globoko v srcu ji je postalo precej prazno in še bolna noga je bolela. Kar obrnila bi se in šla nazaj, tako ji je bilo čudno, ko je stala pred velikim gosposkim poslopjem vsa majhna in utrujena. „Pa kaj bi. Saj se tamle vrata odpirajo, ko še zvonila nisem.“ je oživel v Marti.

Na prag je stopila sama dobra gospa Vrtnikova in za njo se je skrival mali Saša.

„Dober dan, Marta!“

„Dober dan, gospa!“

„Si težko prišla kaj? Revica, precej dolga pot in sonce žge.“ jo je ogovarjala gospa, ker je videla, da Marti stoji pot na obrazu in že težko premika bolno nogo.

„Sprva je težko, pa se bom že privadila. Fotem bo lepo prihajati sem k Vam in pomagati pri delu.“ je Marta v zadregu hitela, da bi skрила utrujenost. Glas se ji je tresel in neprijetno se je počutila, ko je stopila v vežo. Quoki so viseli nad njo, hladno je zavelo iz nje in mrak se je skrival v kotih, ker sta kosači cipresi branili svetlobi skozi zamrežena okna.

Gospa je Marto peljala dalje v kuhinjo in ji postavila stol k oknu.

„Takole Marta. Sedaj se pa lepo počij! Danes ne boš nič pomagala; boš pa jutri začela.“

Zelo prijazna je bila gospa z njo. Prav tako kot zjutraj v sanjah se ji je smehljala. In

Marta je bila gospe za to veliko prijaznost zelo hvaležna, saj je vse to okoli nje tako tuje in moreče. Gotovo bi drugič ne prišla več, če ne bi gospejina dobrota tako grela. Ze tista okna so tako temno zrla vanjo, potem pasje lajanje, visok žid, temna veža; vsega se je Marta skoraj bala, toda blagi smeh dobre gospe je zbrisal skoraj ves strah.

Ko je gospa odšla iz kuhinje, je Marta ostala sama tam in še mali Saša. Sedela je na stolu in gledala skozi okno na dvorišče. Saša jo je ogledoval in Marta se mu je včasih nasmehnila. Njegove velike, črne Sašine oči so radovedno zrla na Marto. Potem je vrgl pogled na palico.

„Ali je težka?“ je radovedno vprašal mali. „Precej težka, bolj kot se vidi.“ je Marta pojasnjevala. Potem je prišel Saša prav blizu in vzel v roke palico. „Saj ni nič težka.“ je rekel in začel hoditi po kuhinji, opirajoč se na palico.

Takrat je stopil v kuhinjo gospod Vrtnik in pred njim je skočil velik kodrav pes, ki se je usmeril kar proti Marti in se je povzel po njej, predno je Marta mogla pozdraviti gospoda. Zelo se je prestrašila, posebno še ko jo je pes obližal s hrupavim jezikom po obrazu. Gospod je zažvižgal in pes je odskočil. Seleda je Marta vlnudno pozdravila.

„Dober dan!“

Gospod je mimogrede odzdravil in zakričal nad Sašom, naj da palico na svoje mesto.

„Kaj se vtišča v reči, ki niso tebi namenjene?“

Mali je odskočil in del palice na svoje mesto.

Gospod Vrtnik je oškrknil še enkrat Marto s pogledom, potem je odšel. Marta se je skoraj bala tega rdečega, velikega obraza in teh oči, ki so nemirno stajale, globoko pod obrvmi ležeče. Prav podal se je gospodu korobač, ki se mu je zvijal v debelih rokah. Tako se

je vsaj zdela Marti. Njegov kričeči glas je še vpil po dvorišču.

Marta je gledala skozi okno in zelo slabo se je počutila v tem domu. Čutila je, da je tu odveč in žal ji je bilo, da je prišla. Na eni strani dvorišča je zagledala brata Jerneja in takoj ji je bilo laže. Kar nekam bolj gotovo se je počutila, ko je videla, da Jernej z umirjenimi kretnjami opravlja svoje delo, ne da bi se zmenil za gospodovo križanje.

— Zelo dobro je, da je naš Jernej tako blizu, je pomislila. Ko je vstopila gospe, je bila blesta in nekoliko zmedena. Marta je to opazila in se zopet zazrla skozi okno. Pa je gospa potlačila v sebi zmedenost in kdo ve, kaj se in zopet prijazno ogovorila Marto.

„Kako se počutiš pri nas, Marta? No, seveda v začetku, ko je človeku to življenje in vse, kar je z njim v zvezi, se tuje, pa gleda začuden na to in tudi nekam nezaupno. Pozneje pa se spojiš z vsem tem in del našega vsakdanjega življenja boš. Človek se živi v vse to in tako potrebno mu je kot kos vsakdanjega kruha. Poglej Jerneja! Tako vrstet se je v to naše drevo, da bi se težko odtrgal od njega. Hudo bi bilo njemu in hudo nam. Tudi ti, Marta se boš tako vrasla in vedno ostaneš lahko pri nas, če boš hotela. Ako se nekega dne odtrgaš, ti bo težko, zelo težko. Tako se boš pa privadila. Mladika se usmeri tako, kakor jo upognejo.“ Marta pa ne bi pritrdila, če bi ji gospa rekla, naj odgovori. Vsi ti prizori so napravili nanjo tako tesnoben vtis, da bi kar odšla, če bi ne bilo te dobre gospe.

„Morda se bom pa res tako zelo privadila.“ je odgovorila kar tako tja v en dan.

„Kaj pa, če bi šla pogledat malo na vrt in in še ti Saša pojdi z njo.“ je menila gospa.

Marta in Saša sta šla čez dvorišče mimo vodnjaka, ki se je skrival v senci mogočnega kostanja.

TEDENSKE NOVICE

Cundrovi Minci v spomin

Zadnji tork dopoldne ob 9 smo jo pokopali na farnem pokopališču. Kar na prste bi lahko prešteli, kdo Jeseničanov je imel tako lep, tako števino obiskanih pogreb kakor Minca. Nekoliko mokro vreme ni prav nič zadrževalo njenih številnih znancev in znanec, da je ne bi spremili na njeni zadnji poti. Od sorodstva so pa seveda prišli menda prav vsi. Nastopila je Krekova godba, vencev in šopkov nič koliko. Pogreb je bil z mašo in sicer izjemoma v savski cerkvi.

Savske cerkve si kar nismo mogli misliti brez Mince. Najlepše lahko primerjamo Minco s svetopisemsko prerokinjo Ano. O tej poroči evangelij, da je bila že zelo v letih ter da ni zapuščala templja, ampak je s postom in molitvijo služila Bogu noč in dan. Minca je bila samska in dočakala 77 let starosti, od teh 65 v službi savske cerkve! Zgodovino te cerkve je poznala kakor menda nihče na Jesenicah. Odklepala in zaklepala jo je vsak dan, čistila, skrbela za okras oltarjev. Kako je bila vesela, ko so letos njeno cerkev tako lepo prenovili. Samo za sliko Male Terezije ji je bilo hudo, „ko smo jo pa s tako lepo slovesnostjo blagoslovili in smo imeli tako zaupanje vanjo.“

Nekoliko se je potolažila, ko je zvedela, da bo prišla nova slika ali morda celo kip priljubljene svetnice v savski cerkev. Vsem savskim vernikom je ob smrti zvonila. Zadnja leta je to delo sama sicer komaj mogla vršiti, je pa organizirala ministrante, da so pod njenim vodstvom vlekli vrvi. Ona je navadno zraven sedela in molila za rajnega. Po nedeljski maši dne 7. julija so se pa oglasili zvonovi njej. Med mašo je nenadoma izdihnila na svojem stanovanju.

Zadnje mesce je večkrat potožila, da se ne počuti dobro. Šaljivo je rada rekla: „Stari smo že, treba bo iti!“ Vendar njena bolezen ni kazala za smrt. V petek se je še udeležila pobožnosti prvega petka v juliju in prejela sv. obhajilo. Še na predvečer pred smrtjo je do pol devetih zvečer čakala v cerkvi na konec spovedovanja, da je zaklenila cerkev — zadnjikrat v svojem življenju.

Minco so menda vsi Jeseničani radi imeli. Minca pa tudi o drugih ni rekla nikoli žal besede. Bila je prijetno šaljiva. Do pred dvema letoma je še hodila k sestankom ženskega odseka prosvetnega društva. Kadar je bila Minca pri tem večer, je bil večer vedno prekratk. Njeni danes že ugledni in dobri bratje Torkarjevi so imeli Minco kakor za mater. Je pa tudi materinsko za vse skrbela. Značilna je zanjo duhovita šala, ki si jo je privoščila nad bratom Tončkom. Ko ga nekdo — tega je že dolgo — menda dva dni ni bilo domov, njej pa ni nič povedal kam je odšel in je bila ravno nedelja, je dala pred cerkvijo oznaniti, „da se je zgubil Cundrov Tonček. Če ga kdo najde, naj ga kar obdrži!“ Slučaj je hotel, da je bil Tonček na nedeljo, ko je Minca umrla, pri morju. Nameraval je ostati tam nekaj dni. Ko je pri radiu zvedel za smrt svoje sestre, je takoj s prvim brzcem prišel domov in se skupaj z drugimi žalostnimi brati udeležil pogreba.

Minci naj bolni Bog povrne vsa njena dela, sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje. G.

Neuspele licitacije javnih del

Na tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani je bilo pretekle dni več licitacij za razna dela, toda za dela se ni zanimal noben podjetnik. Tako se med drugim tudi oddalo delo za novi železobetonski most čez Kokro v Lajhu v Kranju, za katerega znaša proračun din 840.000.—.

Če upoštevamo, da gradbeni podjetniki drugače z veliko pridnostjo uveljavljajo svoje lastne ponudbe, so ti slučajji zelo značilni. So pač znak za res izredne razmere, v katerih se tudi gradbeni podjetniki ne počuti dobro. Ne veda, kako bo z delovnimi močmi v bodoče, ne kakšne bodo cene stavbnemu materialu, ne, kakšni bodo izdatki za zaposleno delavstvo. Ne vedo, ali bo mogel delo dovršiti in tudi tega ne ve, če in kdaj bo mogel s sigurnostjo pričakovati končnega obračuna za izvršena dela in plačila zanj. Gradbeni podjetniki tako raje počivajo in živijo na račun preteklih do-

Drobne novice z Jesenic

V tovarni je začelo goreti za požar. V valjarni javoršni tovarne KID je v soboto dne 6. julija skoraj izbruhnil nevaren požar. Plamen je zajel že streho nad fino progo. Sirene so takoj opozorile gasilce. Obe tovarniški, gasilski enoti sta bili takoj na kraju. Kmalu so dospeli še Koroškobelski in jeseniški gasilci. Celo svetokriške je pripeljal g. Kapišar. Toda ogenj je bil kmalu zaduščen in vsaka nevarnost odstranjena.

Gasilci pri Sv. Križu nad Jesenicami so zadnjo soboto, ko je na Javorniku v tovarni začelo goreti, prvič stopili resno v akcijo, kar imajo novo motorko. Obvestil jih je g. kaplan Godina. Ob petih je zatrobil gasilski rog in klical svetokriške gasilce s polja in travnikov. Med tem so že pripravili motorko in cevi, se oblekli v gasilsko požarno uniformo in g. Kapišar je zapregel ter potegnil motoriko in nekaj gasilcev v galopu v dolino. Tisti, ki so delali na travnikih celo gor pod Golico, so nekaj minut zamudili. Te je nato g. kaplan Godina s avtom odpeljal za drugimi. K sreči požar v tovarni ni zavzel večjega obsega in so se zato kar kmalu obrnili in mimo-grede malo pri Čuferju pogasili. „Nič ne de, če ni bilo potrebno pri požaru nastopiti. Še boljše, da ni večje nesreče. Imeli smo pa vsaj vajo, kako je takrat, če gre za res!“

Otroci ostanejo na letovanju. Jeseniški otroci že od prvega julija dalje bivajo na Dolenskem na letovanju. Prvotno je bilo določeno, da bo to trajalo en mesec. Ker je pa Unija za zaščito otrok med tem odpovala svoj obljubljeni prispevek za kolonijo, bi bilo treba čas letovanja skrajšati. Občinski odbor mestne občine je to zadevo na svoji zadnji seji tako rešil, da je določil za otroke še 10.000.— dinarjev in tako omogočil, da se bo kolonija izvedla s polnim rokom.

Okrbovanje Mestnega zavetišča so prevzele č. sestre iz Smihela. Zadnja občinska seja je to namestitev potrdila.

Ureditve cest in parkiše pri Sv. Križu. Na dnevnem redu zadnje občinske seje je bila tudi točka o ureditvi parkiše pri Sv. Križu. Zastopnik Sv. Križa v občinskem odboru g. župnik Krašnja je omenil, da parkiše sedaj niso več toliko potrebna, ker imajo le-te vsa tri večja gostišča. Pač je pa predlagal, da bi se postavila n. pr. pri gasilskem domu garaža. Tudi je omenjal nujno potrebo razširitve ceste na nekaterih ovinkih. Zlasti ovinek pri transformatorju je nevaren za karambole. Ta ovinek je šoferjem v železcu tudi radi tega, ker imajo mnogi spomin nanj na odrgnjenih blatnikih. Cesta je tu komaj tri metre široka. Cesta k Sv. Križu je takozvana subvencionirana cesta in zato naj bi se okrajni cestni odbor zavzel za te zadeve.

Razpis del za Delavski dom je bil izglasovan na zadnji občinski seji. Razpisala se bodo težakša, zidarska, železobetonska, tesarska, krovskaja in kleparska dela.

Nujni predlogi pri občinskih sejah na Jesenicah so nekaj posebnega. (Ne mislimo na take nujne predloge kakor na primer podpora za otroke na letovanju). Ni in ni sreče z njimi. Heca pa ni nič koliko. Neutrudni predlagatelj nosi v aktovki še nekaj novih za prihodnje seje. Med prvimi bo vprašanje na g. župana, zakaj se ni že v začetku julija sklicala svetovna mirovna konferenca in če je on od svoje strani vse storil, da bi se abesinski cesar mogel vrniti v Afriko!

bičkov. Udarjen je zopet delavec, ki si v preteklosti ni mogel ničesar prihraniti ob svoji preskromni plači, sedaj pa ne dobi dela. ki je edini vir za vzdrževanje njega in njegove družine. (Po „Slov. delavcu“.)

Kdor zida hišo

mu zasteklim hišo po konkurenčnih cenah. — Pri plačilu šip v naprej še po stari ceni

F. Hlebs steklarna Kranj

KRANJ

Iz vsakdanjega življenja v Kranju

Onega dne je bil ravno tržni dan, ko sem šel po Glavnem trgu v Kranju. Poln je bil trg žensk, pa tudi moških. Tedaj pa se oglašal zvon v farnem zvoniku in oznanja vsem: „Je angel Gospodov oznanil Mariji...“

A glej! Ne enega moškega nisem videl, da bi se bil odkril. In trgovine so se zapirale in delavci so pustili svoje delo in vse je hitelo k kosilu, eni peš, drugi s kolesi. A zopet Ne enega nisem videl, da bi napravil križ.

Kako drugače pa je bilo še pred štiridesetimi leti. Tedaj so me oče pripeljali v prvo šolo. Tudi takrat je bil tržni dan. In kot danes je bilo tudi takrat polno moških in žensk na trgu. In kot danes se je tudi takrat oglašil opoldne zvon v farnem zvoniku. In glej! Moški so stopili v gručo in častljivi očanci s sivimi glavami so močno napravili križ in na glas so molili in glasno so tudi moški za njimi povzeli: „Sveta Marija, Mati božja...“

Zakaj opuščamo tako lepe in pomenljive običaje svojih prednikov? Smo li mar mi, ki ne znamo ali pa se sramujemo moliti, srečnejši od njih, ki se niso bali svoje vere tudi na zunaj pokazati. Zakaj pozabljamo besedo Gospodovo: Kdor bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim očetom.“

Družinski blagoslov. Brivcu Kunstelju Stanku v Prešernovi ulici sta se prejšnji teden rodila dvojčka, oba fanta, kar je očetu zelo v ponos. Slučajni dvojčkov deček so redki in v Kranju že dolgo vrsto let ne pomnimo takega primera. Mati in oba dečka so zdravi.

Visok obisk. V Kranju se je ta teden mudil beograjski nadškof g. dr. Josip Ujčič, ki prav rad prihaja vsako leto na Gorenjsko na počitnice.

Smrtna kosa. Na Klancu je v soboto popoldne umrl upokojeni breski tajnik Kristijan Rožaj v starosti 75 let. Pokopali so ga v pone-deljek popoldne. Naj v miru počiva, žalujemo naše sožalje.

Kino „Smartinski dom“ v Smartnem pri Kranju predvaja v petek 12. v soboto 13. in v nedeljo 14. julija glasbeni šlager „Angel ljubezni“ z znamenito hollywoodsko pevko Dianom Durbin in pustolovski film iz ameriškega podzemia: „Dr. Mary Ling“. Oba filma zaslužita, da si jih ogledate.

Cestna dela na Jelenovem klancu se nadaljujejo. Tako so sedaj odkopali cesto pred Savskim mostom in položili debelo kamenje za fundament, hriček pred Staro pošto, ki je še ostal nedotaknjen, so razkopali in znižali v sredo ponoči, sedaj pa razkopavajo in valjajo cesto pred sodiščem in naprej proti gimnaziji po levi strani. Jezersko cesto so preorali že do Britofa in je sedaj vožnja tam nekoliko težavna, ker istočasno ne pripravljajo ceste za sprameksiranje.

Slaba kopalna sezona. Počitnice so najlepši čas za mladino in za tiste, ki imajo dopuste, da se naužijejo narave zlasti s kopanjem in sončenjem. Letos pa kopalci ne bodo prišli na svoj račun, saj dosedaj še ni bilo skoro nič sončnih in lepih dni, ki bi prišli za kopanje v poštev. Ljudje pravijo, da spričo drugih težav, ki nas tarejo, še vreme ni tako kot druga leta.

TRŽIČ

Podmladek Jadranske straže na tukajšnji drž. meščanski šoli kraljeviča Andreja, zvest svojemu delovnemu načrtu, je priredil v dneh od 21. do 27. junija 1940 za absolvente IV. razreda krasno in obenem poučno ekskurzijo na Jadran. Izletniki so videli Split, Makarsko, Korčulo, Gruž, Dubrovnik, Lokrum, Šibenik, Rab, Sušak in Zagreb. Povod so občudovali krajevne zanimivosti, najbolj pa naše sinje morje, od katerega so se poslavljali s solzami v očeh. Verjete, da ne bodo nikdar pozabili teh svojih doživljajev in onih dobrotnikov, ki so jim radevolje pomagali z denarnimi prispevki! Njim izrekajo iskreno zahvalo — drugim pa kličejo, naj omenjene posnemajo, saj gre za mladino, ki je žejna lepote in aima ničesar, ki bi rada spoznala širno domovino in ki bo znala to najzvesteje čuvati, ker bo prekaljena v domovinski ljubezni.

Čuvajmo našo lepo pomorsko Jugoslavijo!

ŠKOFJA LOKA

Še vode jim ne privoščijo. V Novi vasi pri škofjeloškem kolodvoru, ki pravzaprav spada k vasi Suha, je že od nekdaj precejšnje pomanjkanje vode. Hišni lastniki, katerih je petindvajset, so si pomagali na ta način, vsaj delno, da so si zgradili kapnice. Vendar so pa tudi dve vodnjaka s talno studenčno pitno vodo. Vendar prvi izmed teh dveh vodnjakov ni dostopen nikomur, ker je lastnik veleindustrialec in iz njega črpa vodo za svoje stroje. Drugi vodnjak pa je last nekega delavca in

bivšega šoferja pri veleindustrijalcu. Na ta drugi vodnjak so ljudje hodili po vodo, če je bilo potreba. Lastnik jim jo je prav rad dal, ker je v vodnjaku zadosti vode.

Lastnik prvega vodnjaka je izrazil svojo nejevoljo nad tem, ker daje bivši njegov šofer vodo vaščanom, češ, kaj pa bo za mojo „mašino“, če bo v mojem vodnjaku zmanjkalo vode.

Ker ima očitno namen, da bi v tem slučaju porabljal vodo iz drugega vodnjaka in bi jo zato že sedaj ljudje ne smeli dobivati, se je v vasi vzdignila velika jeza na industrijalca. Vsekakor je res, da je prva potreba ljudi, nato pa šele predvidena potreba „mašin“.

Nič ne veš, ne kdaj, ne kod! Ta teden v mestu in v mestni fari ni nobeden umrl. Zato pa je imela okolica troje kaj nenevarnih smr-ti.

Kot prva žrtev je padel v sredo popoldne od strele zadet Osrednikov oče Franc iz Gorenje vasi pri Retečah. Ko je odhajal od doma, nebo ni kazalo posebnih znakov neurja. Komaj pa je bil izven vasi, že je prihrumela nevihta. Da bi se izognil neurju, je stopil pod bližnjo hrusko, obesil je koso na vejo, sam pa se je usedel na klepalni stol. Komaj pa se je vsedel, že je tresčilo vanj in ga ubilo.

Kot drugi je bil na vrsti gostilničar Ahčin Franc, ki je skočil v Savo. Ahčin je bil rodom od Sv. Duha in je bil lastnik Balantove gostilne pri Sv. Duhu. Bil je strastno vdan alkohol in je to dovedlo do znakov slabou-mnosti. Iz Save so ga potegnili nekje pri Smled-niku in ga prepeljali domov.

Kot tretji pa je bil žrtev jetike Berčič Franc, komaj 27 letni fant iz Virmaš pri Skof-jih Loki. Tragedija je v tem, da je v kratkih letih on že tretji izmed petero bratov in sester, ki so podlegli jetiki. Vsem naj bo Gospod pravičen sodnik. Ostalim pa naše sožalje!

CERKLJE

Nova maša. V soboto 13. julija bomo na Sp. Brniku ob eni popoldne sprejeli brniškega rojaka novomašnika salezijanca g. p. Ev-hastija Kristanca. Vsa fara se z njim veseli novomašne sreče. Po žreznih in čudovitih potih je prišel v vinograd Gospodov. Studiral je v Turinu v Italiji, živel kot vzgojitelj v Alžiru v Afriki. V nedeljo 14. julija ob 10. uri pa bo prvič v farni cerkvi opravil sv. da-ritev. Strma in trda je bila večkrat pot, za-to pa je veselje na cilju tem večje. Novomaš-ni pridigar bo preč g. Miha Jenko, župnik iz Most.

KOMENDA

Fantovski odsek in Dekliški krožek vabita na mladinsko prireditev, ki bo 14. julija t. l. ko bo blagoslovitev mladčevskega prapora, združena z javnim telodavnim nastopom. Ob 2. uri bo v farni cerkvi v Komendi govor in litanije, nato blagoslovitev prapora. ob 3. uri bo na letnem telodavni nastop, ki obsega 12 točk. 1. proste vaje mladci; 2. proste vaje mla-denke; 3. konj — člani; 4. proste vaje člani-ke; 5. proste vaje člani; 6. proste vaje naraščaj; 7. bradlja; 8. kolebnica — mladenke; 9. telodavna ura — člani; 10. štafeta — mla-dci; 11. drag — člani; 12. žiljski plesi — člani-ke. Po nastopu prosta zabava. Vsi prijatelji slovenske katoliške mladine vladno vabljeni.

NAKLO

V nedeljo dne 11. avgusta 1940 bo v Naklem velika tombola v korist novega farnega doma. Pridite ta dan vsi v Naklo!

O. F. O. K R A N J

Lahkoatletske tekme ZFO za člane tržiškega, škofjeloškega in kranjskega fantovskega o-krožja bodo jutri 14. julija z začetkom ob 9. uri dopoldne. Spored obsega: Mladci; tek 100 m, 1000 m; skok v daljavo, v višino; met kro-gle, diska. Člani; tek 100 m, 800 m, 1500 m; skok v daljavo, v višino, triskok; met krog-le, diska, kopja. Balkanska štafeta (800+400+200+200+100), ki jo postavi okrožje ali odsek.

Opozarjamo vse člane in mladce, da se ude-leže teh lahkoatletskih tekem in da skušajo doseči potrebni minimum, ki je določen za posamezne discipline, sicer ne bodo mogli nastopiti na podveznih oz. zveznih lahkoatlet-skih tekmah. Na teh tekmah nastopijo lahko tudi člani onih okrožij, ki zaradi tehničnih ovir ne bodo izvedla lahkoatletskih tekem ali pa gotovih disciplin lahke atletike. — Bog živi!

Tekme bodo še posebno zanimive, ker hosta sodelovala tudi prvak v deseterboju na lanskaj balkaniadi Janez Klinar ter naš najboljši metalec kopja Darko Mavsar.

Delavski obzornik

Pokojninsko zavarovanje trgovskih pomočnikov
Z dnem 1. julijem 1940 se je pričelo po uredbi, objavljeni v Službenih novinah z dne 30. marca 1940, št. 74/XXV, obvezno zavarovanje trgovskih pomočnikov po zakonu o pokojninskem zavarovanju nameščenec, kolikor niso bili že sedaj zavezani zavarovanju.

Ze sedaj so zavezani zavarovanju trgovski pomočniki, ki redoma opravljajo tudi pisarniške posle, potniki s stalno plačo ali z jamčnimi minimalnimi dohodki, ako niso prestopili v potniški poklic iz zavarovanju nevezane službe, in trgovski potniki, ki vodijo obrat, obratni oddelek ali podružnico, ki imajo višje nadzorstvo nad delom drugih oseb, ali ki so absolvirali 6 razredov srednje ali druge šole, ki jim je po bivšem avstrijskem vojnem zakonu dajala pravico do dveletne namesto triletno vojaške preizkušnje službe.

Po novi uredbi so pa zavezani zavarovanju trgovski pomočniki, zaposleni v trgovskih podjetjih, izvzemši podjetja, omenjena v § 19, 3. odst. obrtnega zakona to je branjevske in podobne majhne trgovinske obrate, ki se zanje ne zahteva posebna trgovinska izobrazba, ali v prodajalnih rokodelskih in industrijskih podjetjih ali zadrug. Pogoj za dolžnost zavarovanja je, da so zaposleni s trgovskimi opravili, da jim je to glavna zaposlitev in da imajo potrebno izobrazbo, in sicer dveletno učno dobo kot učenec (vajevec) v katerem od zgoraj omenjenih podjetij, ali pa štiri razrede meščanske, srednje ali njeje enake strokovne šole ali pa tudi kake druge šole ali tečaje, ki bi jih določil minister za socialno politiko in ljudsko zdravje v sporazumu z ministrom trgovine in industrije.

Zavarovanju zavezani so le trgovski pomočniki, ki takrat, ko so prvič postali zavarovanju zavezani, torej dne 1. julija 1940, še niso prekoricali 55. leta starosti.

Uredba daje trgovskim pomočnikom ugodnost, da lahko vplačajo za nazaj zavarovalne prispevke s 6% obrestmi za dobo od 1. januarja 1938 do 30. januarja 1940. Ta doba se jim vračuna potem tudi v petletno čakalno dobo (staž), ki mora preteči, da dobi zavarovane načelno pravico do rente, če so ostali pogoji zanje izpolnjeni.

Službena doba pred 1. januarjem 1939 se lahko dokupi z vplačilom posebej izračunane premijske rezerve. Dokup je mogoč do konca leta 1942, za odplačevanje dokupne vsote dovoljuje Pokojninski zavod tudi večletne obroke.

Trgovski pomočniki bodo imeli pri pokojninskem zavodu iste pravice in dolžnosti kot ostali zavarovanci, plačali bodo iste zavarovalne prispevke in prejeli iste rente in druge dajatve.

Pokojninski zavod razpošilja službodajalcem prijave tiskovine s pozivom k prijavi trgovskih pomočnikov. Te je treba prijaviti najpozneje do 14. julija 1940, ker sicer grozi

službodajalcem v zakonu določena kazen, zadenjejo jih pa lahko tudi druge težke posledice, kot n. pr. plačilo odškodnine nameščenec ali njihovim svojcem.

Kdor nima zadosti prijavnih tiskov, naj jih zahteva od Pokojninskega zavoda. Kdor je v dvomu, ali kak njegov nameščenec spada pod dolžnost zavarovanja ali ne, naj ga prijavljuje, a obenem opiše svoje pomisleke.

Službodajalci se opozarjajo, da znaša minimalna mezda za trgovske pomočnike po odredbi banske uprave, objavljene v Službenem listu z dne 31. januarja 1940 pod št. 41-9, po 900 din na mesec in da se zaračuna pri proračunanju službenih prejemkov v naravi vrednost hrane z 240 din, vrednost stanovanja pa z 60 din na mesec. Za pokojninsko zavarovanje se pa zaračuna vrednost teh in drugih prejemkov v naravi po posebni razpredelnici banske uprave s posebnimi postavkami za razne kraje dravske banovine.

Šport

I. Gorenjski Moto-klub Kranj razpisuje

tretjo medklubsko hitrostno gorsko moto-dirko na Jezerski vrh dne 21. julija 1940 ob 10. uri dopoldne, v slučaju slabega vremena pa dne 28. julija ob istem času. Tekmuje se po športnem pravilniku SMKJ in mednarodnem pravilniku FICM. Proga meri 4.300 m ter je start pri Štulerju, a cilj na Jezerskem vrhu. Start je stoječi v intervalu dveh minut. Pravico startati imajo vsi člani klubov verificirani v SMKJ. Pregled motornih vozil se bo vršil eno uro pred pričetkom na startu, ter morajo vozila odgovarjati pravilniku SMKJ.

Razpored:

Razred: A. Turni motorji: 4 — 6 in 200 cm do 200 cm.
Turni motorji: A — B do 200 cm.
Turni motorji: C — D — E nad 350 cm.
Športni motorji:
A do 250 cm.
B do 350 cm.
D do 500 cm.
E do 1000 cm.
Prikolice B/s — F — G splošno.

V slučaju samo treh prijav za kategorijo, ista odpade ter ima vozač pravico startati v naslednji višji kategoriji sicer je start dovoljen v odgovarjajoči kategoriji, a nato v naslednji višji kategoriji, če se v razredu B/s—F—G računa samo najboljši čas od obeh startov. Ocena se vrši na podlagi prevoženih časov v posameznih kategorijah. Člaji I. Gorenjskega Moto-Kluba tekmujejo obenem za klubsko prvenstvo za tekoče leto.

Prijave sprejema I. Gorenjski Moto-Klub najkasneje do 10. julija 1940 pisnim putem ob točni izpolnitvi priložene prijavnice.

Darila so častna in praktična. Ako vozi za kategorijo samo štirje vozači, se nagradi I. in II. mesto, sicer se nagradijo vsa tri mesta. Za

najboljši čas dneva je razpisano prehodno darilo, katerega si osvoji tisti vozač, kateri zmaga dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledku. Sedaj brani pokal Cihlar Josip s časom 4.26 2/5, član SLAK-a. V letu 1938 si je pa osvojil prehodni pokal Šiška Janko, član Brijes s časom 4.23 2/5.

Vodstvo dirke si pridržuje pravico spreminjanja te razpisa, odnosno dirko preložiti ali pa opustiti.

Razdelitev nagrad se bo vršila po končani dirki ob 5. uri popoldne v Kranju v prostorih hotela „Kranjski dvor“ g. M. Peterlin-a na Jezerski cesti.

V Kranju, dne 11. julija 1940.

Predsednik: Tajnik:
Witzmann Edwin I. r. Levičnik Ivo I. r.
Načelnik športne komisije:
Ing. Miklavčič Evgen I. r.

D R A Ž B A

pisalnega stroja, železne blagajne in moškega kosa sa se vrši dne 17. julija t. l. ob 15. uri v Kranju na Blejski cesti št. 15. Predmeti se lahko ogledajo pred dražbo v imenovani hiši.

R A Z G L A S

Posestniki orožja in orožnih listov se opozarjajo, da se v smislu pravilnika o proračunu dravske banovine za leto 1939-40 § 82 in § 93 plačajo pri sreskem načelstvu v Kranju, banovinsko takso za leto 1940.

Kdor takso do 31. julija ne bi poravnal, se mu bo odvzelo orožje, a proti njemu pa uvedlo kazensko postopanje po § 94 zgoraj označenega banovinskega pravilnika.

Sreski načelnik: dr. Vidic I. r.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0.50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Lep velik gozd zaraščen s smrekami v bližini Kranja v ravni kupim. Naslov v upravi lista.

Sprejme se deklet dobrih staršev za vsa hišna dela. Pismene ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod „Takoj!“

Majhno hišo kupim tudi polovico večje prevzajem hipoteko. Ponudbe na upravo pod „Go“ tovin 70.000.—.

Mlatilnico s tresenjem in reto, malo rabljeno in kultivator ugodno proda Pavlin Anton, Malo Naklo, p. Naklo.

Oddam enosobno stanovanje s kuhinjo. Naslov Ciriče 7.

Izgubil sem uro z obeskom v nedeljo okrog 11 ure dopoldne na vrtu gostilne „Gaštej“. Po-

šten najditelj naj uro vrne proti nagradi v upravo „Gorenjca“.

Eno uro daleč od Kranja oddam sobico s štedilnikom proti mali odškodnini ali brezplačno eni ali dvema osebam, ki bi bili v pomoč hiši. Ponudbe na upravo lista pod „Poštena oseba“.

Stanovanje eno ali dvosobno, s kuhinjo in priključki se odda v Kranju, Jezerska cesta 11. Sončna lega.

Avto B. M. W. dvosedežni v dobrem stanju poceni prodam. Vprašati Gogala, Kranj, Trubarjev trg 4.

Dekle kršćansko vzgojeno, stara 16 let, večja nekoliko gospodinjstva in šivanja išče mesta kot pomoč gospodinj ali k otrokom. Naslov pove uprava „Gorenjca“.

Kolesa nova ali rabljena kupite po neverjetno nizkih cenah samo pri tiskarji Julij Zevnik, Strazišče.

Doge čistokrvne z rodovnikom, 5 mesečne takoj prodam. Poizve se v pisarni Cerkvena ulica 6, ali Zlato polje št. 2.

Športni otroški voziček globok, ter dobro ohranjeno moško obleko prodam. Pavlič, krojač Klanc 61.

STARO ŽELEZO

in kovine kupuje zopet po najvišji ceni tiskarja P. Majdič „Merkur“ Kranj.

Frantar Rudolf

vodnjakarstvo in vodna instalacija

Poženk - Cerklje

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

VINO

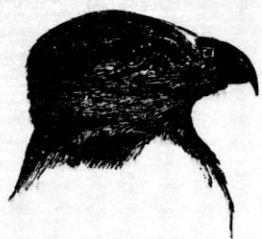
Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani — Frankopanska ul. 11

Elektrovarene štedilnike, kakor tudi vsa ostala ključavničarska dela izvršuje v strokovni izdelavi R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ

Joža Herfort:

10

SIN ČRNIH GORA

Narava je bila divja, neosvojljiva, trdo, skoro okrutno branče sebe in svoje lepote. Kot prilepljen je bil Marko ob steno. S čudovito ročnostjo in gibčnostjo je plezal ves čas točno ob steni, plezal sam, brez vrvi, le cepin je imel in še ta mu je bil v napotje. Roke so iskale redkih prijemov, krčevito so greble v špranje, kjer niti ptiček ne bi sedel, je našel Marko prijem in plezal je, plezal. Pot mu je obilaval telo, pričel je rahlo drhteti, pa se urno pričel ozirati po kolikaj pripravnem prostoru za počitek. Ne! Narava je bila trda, trdo ga je preizkušala, zahtevala je vsega!

Rob na previsom! Hvala Bogu! Ze je obplezal smeli previs in lagodno sedel na skalo. V naročju Smrtne peči je sedel takorekoč, še par prijemov in na vrhu bo! Nad orlovskim gnezdom je že bil, sp plazil se do roba previsa in poškilil v gnezdo. En sam mladič! Toda do njega ni mogel! Moral bi imeti zanko in panterjevo gibčnost! Kmalu je bil vrhu Smrtne peči, krstil jo je! Veličasten krst za njega, pa naporen. Vsega je skoro zmučil, skoro bi ta krst veljal njegove poslednje moči!

Ozrl se je na jezero, na Almo in Freda. Kot dva hroščka, zdaj ležeča ob jezeru, zdaj počivajoča na skalah!

„Jož kako majhni, kako ubožni smo ljudje!“ je vzdihnil in se jel spuščati. Spet trda preiz-

kušnja sil in odpora, pa narava je bila premagana, ni se več tako divje zoperstavljala, ona lepa narava. Črne gore so bile osvojene in Marko je srečno prispel do jezera, tiho misleč, da li ni vsa narava, tudi gore in stene in skala, živa in da se brani pred človekom, da pa je taka, kot zver, da ni zla, ko vidi, da je močnejši nad njo, četudi samo po spretnosti, razumu in zvižčnosti, ne pa s surovo silo.

Do smrti zmučen je legel na skalo ob jezeru in komaj čul Almine in Fredove častitke k osvojitvi Smrtne peči. Ze je spal. Nad njim je bila vsa narava mrtvaško tiha, le voda je šumela in grgraje padala v brezdnanjo globel. Opoldanski žar ga je šele prebudil. Alma in Fred sta bila v skalni senci in čakala, da zmučenega tovariša okrepi spanec.

Po zapadnem pobočju so se spustili navzdol do sedla, vedno rabeč vrv in cepine, ko so prišli že skoro do sedla, so bili na odsekani skali. Niti Marko ni vedel poti, poznal je sicer to steno, kot zbrušeno, gladko in zato ni šel k jezeru nikdar od te strani. Vrv jih je rešila, da so se spustili na nižjo polico in od tam mukoma preplezali pod steno in dosegli sedlo in šotora. Alma se je tresla, kot vsa prestražena in kolena so se ji šibila. Jasno je vedela: nisem več nekdanja, nisem za gore brez predhodnih poti.

Kot je Marka zbudil jutranji hlad, tako je Freda in Almo večerni. Fred je bil siten: Zastonj do jezera. Gnezdo je oplezal, vrag ga vzemi, za norca me ima. Vlekel me je v gore, pripravil do tega, da vlačim še Almo s seboj in potem takele bedaste poti in stene. Samo, da se bo bahal in ponášal: „Smrtino peč sem krstil sam in se nisem ubil.“ Deveta briga so mu orli, seveda, noro je zaljubljen vanje in sedaj noch zveti ničvrednega mladiča!

Obrnil se je k Almi.

„Čuj.“ je dejal, „jutri grem po orliča sam. Saj znam tudi sam plezati, kar se ni posrečilo onemu, se bo meni!“

„Nikar Fred!“

„Čemu?“ je temno odvrnil.

„— Zla slutnja me teži, bojim se!“

„Ne bodi vražasta, jutri grem!“ in oba je zagrmil mrak.

Fred se je namerjal v steno sam, Marko je ostal pri Almi. Sonce je z ostro lučjo ožarjalo steno in vzpon je bil trji, ostrejši na pogled, kot je v resnici bil. Kratko slovo, niti roke jima ni podal, vrgel preko pleč lahko karabinko, prijel cepin in vstopil v steno, bolje, se je pričel strmo vzpenjati po steni podobnem pobočju. Kmalu se mu je lahna obleka prišla potnega telesa. Vztrajno, naglo se je vzpenjal. Za hip se je ozrl nizdol, postal je, kos jase je videl, sedlo onkraj grebena, na njem kot dve golobici, dva šotora, ki sta samevala v popoldanskem soncu. Globoko v dolini je žarel srp pšenične njive, pod njim so bili gosti temni gozdovi. Nekje v negotovi razdalji je rahlo šumela voda. Ni vedel, je li to slap, ali pa utesnena struga potoka v reko prehajajoča, ali je bila in bori globoko med stenastimi pobočji temnih črnkastih skal in se belo peni sredi Črnihih gora. Za hip se se je zablestela Almina obleka in videl je obe postavi stoječi pod steno.

Kot utrinek na nočnem nebu se mu je utrla misel na dekleta, pa otrl si je znojno čelo in s to kretnjo otrl tudi vse misli na dekleta, in plezal dalje. Zaozkim robom, ki ga je preplezal, je začul grgrajoče padanje vode in kmalu je stal ob slapu, ki se je ožarjal od temnega skalovja kot bel trak. Voda se je v soncu iskrla in se prelivala v vseh mavričnih barvah, zdaj iskrea, zdaj žareča, pa spet temačna, zdaj vsa bela, zdaj kot morje ognja. Na ploščatih skalah ravnice ob jezeru se je odpočil, pa z daljnogledom iskal orlovsko gnezdo, ki ga je hotel doseči in mu oropati mladiča. Pod previsno steno je bilo gnezdo, prav tam, kjer sta ga našla z Markom. Naskočiti in doseči ga je nameraval z druge strani. Marko ga ni mogel, morda ga ni hotel doseči, tako se je vsaj Fredu zdelo, ko je Marko gnezdo obplezal. (Dalje prihodnjič.)